

A Néprajzi Múzeum egy két-százezer darabot jócskán meghaladó tárgyhalmazt és több százezer fényképet, rajzot, kéziratot, hanganyagot, filmet őriz. Ez a hatalmas gyűjtemény a Zoom kiállítóterében még egyfajta őskáosz-ként vagy az ősrobbanás állapotában jelenik meg. Az új gyűjteményi állandó kiállítás abba enged majd betekintést, hogy a káoszról miként lesz rend – vagyis hogyan alakul ki a rendszerezés és értelmezés által a múzeumgalaxis. Történetileg változó nézőpontokat ismerttet majd meg és a nézőpontváltások, kortárs értelmezések újszerű lehetőségeit vonultatja fel, alaposan körüljárva, elemelve egy-egy problémát. A Zoom viszont értelmezések, szövegek nélkül mutatja fel a tárgytömeget és az egyes tárgyakat, játékos megközelítések segítségével. Perspektívát váltunk. Itt a nézőpont és a közelítés valódi fizikai, vizuális élmény. Zoomolunk, felborítunk, feldarabolunk, kifordítunk, összekeverünk, hagyjuk a látogatót elveszni a tárgyak, képek, betűk erdejében, hogy azután néhány kiragadott példá-

nál elidőzhessen, esetleg meglát-hassa magát az arcok sokféleségében. A nézőpontváltás, avagy zoomolás módjai elsősorban fogalmi ellentétpárokon keresztül fedezhetők fel:

sok-kevés, kicsi-nagy, rész-egész, közel-távol, fent-lent, térbeli-sík, pozitív-negatív, színes-fekete-fehér, széles látószög – teleobjektív, gyorsítás-lassítás, szétszedni-összerakni, kiragadni-belehelyezni, statikus-dinamikus, rendezett-rendeztlen

és így tovább. Ezek az ellentét párok rendezik össze az egyes témákat, illetve át is nyúlnak rajtuk, összekötve a látszólag össze nem tartozót, eltávolítva a máskor egymás mellett lévőket. Nincs sorrend, mindegy, hol kezdjük. Nézhajlik gyorsan vagy lassan, csak rápillantva vagy belemerülve, egy részét vagy az egészet, közelről vagy távolról, fentről vagy lentről.

Elérhetőségek:
info@neprajz.hu
neprajz.hu

Nyitvatartása:
hétfő: zárva
kedd-szerda-péntek: 10:00-18:00
csütörtök: 10:00-22:00
szombat-vasárnap: 10:00-21:00

Cím:
Budapest 1146, Dózsa György út – Ötvenhatosok tere

Kövess minket:
facebook.com/neprajzimuzeum
instagram.com/museumofethnography
twitter.com/neprajzi
#neprajzimuzeum #museumofethnography

Nagyítások

Ha belezoomolunk a tárgyak láthatatlan dimenzióiba, a részletekből összerakható az egész, vagy fordítva: az egész szétbontható apró elemeire. A gyűjteményi kiállítás Őstörténetek című részében majd megjelenő Zichy-expedíció során gyűjtött perzsa íj anyagának belső rétegei röntgenfelvételek segítségével fejthetők fel. Az igazi ritkaságnak számító mexikói mozaikmaszk korát és származási helyét mikroszkopikus anyagvizsgálattal sikerült tisztázni. A fényképekre nemcsak mint a dokumentálás eszközeire, hanem mint anyagszerű és virtuális tárgyakra csodálkozhatunk rá: a különféle hordozók és a mögöttük rejlő technikai vívmányok mind hozzájárultak a néprajzi kutatások, gyűjtemények és archívumok gazdagodásához. Üvegnegatív, negatív film, pozitív nagyítás, digitális kép – a végtelenül összetett múzeumi gyűjtemény újabb perspektívája.

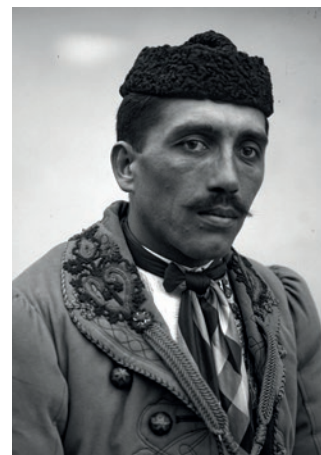
Tárgytömeg: tűzcsiholók

Miért van ugyanabból a hétköznapi tárgytípusból sok száz példány a Néprajzi Múzeumban? Mit lehet kezdeni ezek hatalmas tömegével? Egy példa: a tűzcsiholók. Egyszerű, mégis szép formájú, olykor díszített kovácsoltvas tárgyak, amelyek sokáig és sokfelé a tűzgyújtás fontos kellékei voltak. Több mint 500 darab került belőlük a múzeumba: gyűjtemény a gyűjteményben.

Néprajzi Múzeum
Museum of Ethnography

neprajz.hu

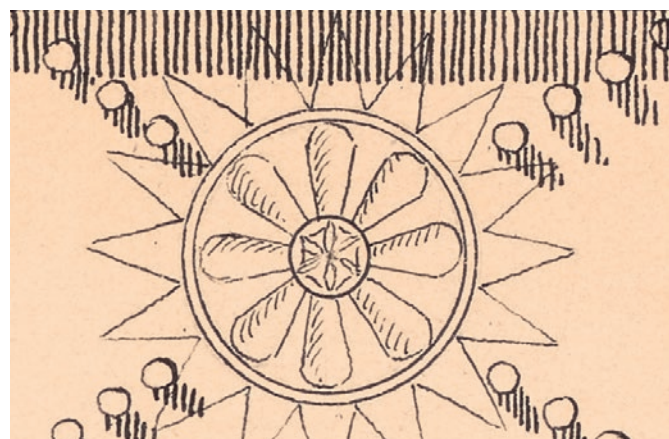
365 képpel a Föld körül

A Néprajzi Múzeum nemcsak műtárgyak, hanem archívumi anyagok tömegét is őrizi. A sok százezer fénykép éppúgy számos dilemmát vet fel, mint a tárgyak. Itt 365 portrét láthatunk a világ különböző tájairól. Férfiakat és nőket, felnőtteket és gyermekeket, szomorú és vidám arcokat. Minden napra jut egy. Kik ők? Kik vagyunk mi? Felismerhetjük-e magunkat öbennük?

A leendő gyűjteményi kiállítás egyik fókuszpontja a tárgyak életét meghatározó szereplők sokfélesége. Ezeken a fényképeken is „szereplőket” látunk. Mi az ő történetük? Mennyit tudunk meg róluk, ha belenézünk a távcsőbe vagy leolvassuk a QR-kódot? Mit árulnak el a képek adatai és mit tár fel a vágatlan fénykép? Észre vesszük-e az arcok rengetegében megbújó néprajzkutatókat?

Borotvatokok

Mi a múzeumi gyűjtemény problémáinak nyitja? Egy-féleképpen oldhatók meg? Az alföldi, dunántúli pásztorok készítette borotvatokok nemcsak a felirataik és műves díszítésük miatt izgalmasak: titkaik sokszor trükkös módon tárulnak fel. De hogyan? A másolat lehetőséget ad a próbálkozásra, a tapintás, mozgatás és kísérletezés pedig újabb perspektívákat kínál.

Székelykapu

Egy másik hatalmas tárgy: egy gerenda. Szinte csak ennyi maradt a székelykapuból. Ezt a tárgyat mégsem a nagy-kicsi, hanem a rész-egész fogalom párja, és ismét az eredeti és a másolat kérdése teszi érdekessé. Mert ez is a múzeum: tárgy, fotó, rajz együtt. Csak egy részlete látható az eredeti kapunak, amely a gyűjtemény legrégebbi székelykapuja. 1673-ban épült Mikházán, történetét majd a gyűjteményi kiállítás Terep című része mutatja be. A Zoomban más perspektívák kínálkoznak: egy fénykép a kapu utolsó helyszíni állapotáról, egy idealizált, szabályosabb vonalvezetésű, a kutató felmérése alapján készült rajz és egy erre épülő installáció. Ez az installáció mutatja, mekkora volt a kapu és mennyi maradt fenn eredeti alkotóelemeiből. Hányféle nézőpontból tekinthet rá milderre, aki a kapun áthalad?

Ősrobbanás

Hogyan rendszerezhető a múzeumi gyűjtemény óriási tárgytömege? Milyen történetté vagy történetekké áll össze? Hányféleképpen értelmezhető? Ezekre a kérdésekre is kitér majd a gyűjteményi kiállítás Múzeumgalaxis című témája. A Zoom azonban nem foglalkozik rendszerezéssel, történetekkel, itt nincsenek statisztikák és reflexiók. Nem született még meg a galaxis – az ősróbbanás pillanatában csodálhatjuk meg a múzeumba áramló tárgysokaságot. Ilyen változatos ez a gyűjtemény. Aki elidőzik a tárgyak között, talán meghallja, mi mindent mondanak, hányféle szólamban. A leendő gyűjteményi kiállítás egyik vezérelve a többszólamúság: hogy hányan, hányféleképpen beszélnek egy adott tárgyról.

Pozitív–negatív

Amikor minden fordítva van. Amikor a negatív – egy háromdimenziós tárgy vagy egy kétdimenziós fotó negatívja – a műtárgy. Bábsütő minta mézeskaláchoz; állatok megjelölésére használt billyog; cserépforma, amiben a kuglóf sül; kályhacsempék és textíliák nyomódúcai Magyarországról és Afrikából; ostyasütő vas; pecsételő; vagy a sajt díszítésére szolgáló sajtforma. Melyik tárgyhoz, képhez melyik pozitív tartozik? Mi minden nyerhető ki tárgyaktól és képektől? Egy biztos: nem minden fekete és fehér.

Bödönhajó

Mi úszik ott a levegőben? A múzeum leghosszabb tárgya, az egy darab fából kivájt bödönhajó. Most megnézhetjük a „partról” (az üveg túoldaláról) és a halak perspektívájából is. Mitől érdekes? Hogy a Balatonon halásztak vele? Hogy Herman Ottó gyűjtötte 1898-ban? Hogy az új múzeumépület tervezésekor ehhez a műtárgyhoz mérték a szállítási útvonalak szélességét, kanyarulatait? Hol ér véget a tárgy története, meddig van kölcsönhatásban a környezetével és a különféle szereplőkkel? Története befejeződik a múzeumba kerüléssel? Erről is szól majd a gyűjteményi kiállítás Tárgyéletrajzok című része.

Az „igazi” hajó alatt, a „legnagyobb” tárgy árnyékában egy piciny bödönhajó látható az 1960-70-es évekből, a Kádár-korszakból, Mohácsról. Turistatárgy. Akkor ez nem igazi? Ez még néprajz? A busójárás népszokásához kapcsolódik, amivel részletesen a gyűjteményi kiállítás Örökség című része foglalkozik majd.

Tárgyak és feliratok

Borotvatok, láda, miskakancsó, butella, falvédő, templomi mennyezetkazetta, párnavég, sótartó, terítő, üvegtégla, vőfélykendő. Mi bennük a közös? Mindegyiken felirat olvasható. Nevek, évszámok, házasságkötések, imák, emlékek, történetek „jönnek le” a tárgyaktól, hogy meséljenek. Újabb hangok a többszólamú sokadalomban, a szereplők sűrűjében. Ki szól kihez? Ki írta kinek?

Sótartók

Szintén pásztorok készítették szaruból a különböző jelenetekkel díszített sótartókat. Az ábrázolások: újabb szereplők szólamai, újabb történetek, melyek játéka hívják.

A pásztortárgyak kezdettől fogva felkeltették a népművészet iránt érdeklődők figyelmét, ezért mindkét tárgytípus, a borotvatok és a sótartó is hangsúlyosan megjelenik majd a gyűjteményi kiállítás népművészettel foglalkozó egységében.